

NÄR VATTEN NÄRMAR SIG

KARIN
HÄRJEGÅRD

*När
vatten
närmar
sig*

BOKFÖRLAGET FORUM

Bokförlaget
Forum

Bokförlaget Forum, Box 3159, 103 63 Stockholm

www.forum.se

info@forum.se

Copyright © Karin Härjegård 2025

Enligt avtal med Enberg Literary Agency AB

Omslag: Kerstin Hanson

Inlaga: Brytakuten AB

Tryckt hos ScandBook EU, 2025

Första tryckningen

ISBN 978-91-37-16232-4

Regleringen innebär ett av de största naturingripandena i Sverige. Och det kommer att drabba ett av landets kargaste och fattigaste landskap. Man får nu hoppas att regleringens skadeverkningar inte blir av den omfattning som många befärat och att det djupa såret i naturen skall kunna i någon mån läkas.

Östersunds-Posten 1958

Cecilia

KAPITEL 1

Jag är på väg att lämna dem. När jag står där i dörröppningen till deras rum vet jag det. Morgonljuset som försiktigt letar sig in i glipan mellan fönsterfodret och rullgardinen skapar ett mjukt sken i rummet. Jag ser på mina små ungar som sover utan att veta något. Naemi, stortjejen, som snart ska fylla fem. Hon har kastat av sig täcket, är alltid så varm om nätterna. Och så tvillingarna som jämt sover tillsammans. Nicki och Nell. Småbrorsorna. De som inte är stilla en sekund under dagarna sover nu tungt, tätt intill varandra. Försiktigt går jag med bara fötter över de breda golvplankorna. Jag minns tillfredsställelsen när snickarna rev ut den förfärliga plastmattan och fick fram det ursprungliga golvet. Jag lägger ena handen mot den iskalla kakelugnen när yrseln tar tag i mig.

Mjukt stryker jag Naemi över de mörka lockarna som hon har arvt av mig. Vill böja mig fram och trycka läpparna mot de mjuka kinderna men jag är rädd att väcka henne. Så går jag till pojkarna och drar upp täcket. Jag stryker med handen över boken på stolen bredvid sängen som Jakob läser för dem varje kväll, dinosaurieboken som de aldrig tröttnar på. Men det är bara Jakob som får läsa för dem, aldrig jag. Åtminstone nästan aldrig. Det gör ont varje gång jag blir bortvald. Och Naemi, hon

vill läsa själv nu när hon knäckt läskoden. Min duktiga unge. Jag plockar upp några mjukisdjur och lägger dem i korgen.

Försiktigt stänger jag dörren om dem och går ut i köket. Ett minne fladdrar förbi från min egen barndom. Det ljusgula nattlinnet, mina tassande steg genom rummet. Hur jag öppnade dörren mot tamburen och ropade på mamma. "Elisabeth?" Men möttes av tystnad. En lapp på bordet. *Jag har åkt till jobbet. Leta dig frukost innan du går till skolan. /E*

Jag skulle inte bli en mamma som är borta när barnen vaknar. Jag tycks ha blivit precis en sådan mamma.

Jakob har öppnat altandörrarna och vårluft strömmar in. Dof-ten från havet.

"Tänk att vi fått så morgontrötta ungar." Jag försöker låta lite skrattig på rösten.

"Ja, de får sova ett tag till."

Jag får tag i sprayflaskan, sprayar över diskbänken och tor-
kar sedan av den. Gör samma sak med spisen. Tar några tag på
köksbordet också.

"Kaffe?" Han räcker mig en kopp innan jag hinner svara.

Jag tycker om när han har morgonrock och skäggstubb, kän-
ner en impuls att dra honom till mig men gör det inte. Måste
komma ihåg vad jag har bestämt mig för. Behöver hålla fast vid
min plan. Han går ut på altanen och jag följer efter. Vi sätter oss
och blickar ut över vattnet. Snart, när april gått över i maj och
våren kommit ännu en bit på vägen, kan vi räkna med badgäster
borta i viken. Men vid vår alldeles egen badplats kommer det
bara att vara vi. Där kan vi breda ut oss som vi vill med solstolar,
parasoller, plasthinkar och badhanddukar. Det var en av anled-
ningarna till att vi köpte det här huset. Då var det ett ruckel, men
omgivningarna avgjorde allt.

Vi hade tittat på lediga hus på Alnö en längre tid. Vi tyckte
båda om ön. Det fanns en stillhet här, och samtidigt närheten

till Sundsvall. Radhus med inglasad altan i lugnt och trivsamt område. Sjuttiootalshus i prunkande villakvarter. Litet, nybyggt hus i ett helt färskt område med närhet till både skog och hav. Nyrenoverad villa med högt läge och härlig utsikt. Inget hade känts bra. Inte förrän vi kom till den här platsen. Avskildhet och precis vid havet, det var som en dröm. Som vi kämpat med renoveringen.

”Vart ska du i dag?”

Hans hand sträcker sig efter mig. Fingrarna kryper mjukt upp längs tatueringarna på min arm. In under den vita sidenblus-ärmen. Barnens namn i snirkliga bokstäver. Mitt och Jakobs förlovningsdatum. Och favoritorden som jag läste på en vägg i New York i en annan tid: *You are so powerful that if you think you are not, you are not*. Efter det har stora delar av min kropp fyllts av bokstäver, ord och tecken. In under sidenblusens ärm kryper hans fingrar, smeker sig hans hand. Jag drar mig bort från honom.

”Gävle. Jag ska träffa en personalgrupp för uppföljning. Bli intressant att se om de tagit till sig någonting av vad vi kom fram till när vi sågs. Jag kommer hem i morgon.”

Han nickar och hummar.

”Och du? Vad ska du göra?”

”Kontorsdag i dag. Det var länge sedan jag hade en heldag på kontoret. Det blir skönt att hinna undan mejl och annat. Jag tänkte försöka hämta barnen lite tidigare än vanligt.”

Han är så mån om det, Jakob. Att hämta barnen tidigt så ofta han kan. Att vara *den perfekta föräldern*, misstänker jag. Jag kastar ett öga på sportklockan på armen.

”Jag behöver åka.”

Jag kysser Jakob lätt på pannan, fångar upp portföljen på en av barstolarna i köket och lämnar huset. Sätter mig i bilen. Trots att jag är sen blir jag sittande och betraktar vårt hem. Huset vi skapade som smälter så väl in i den karga miljön. Träväggarna i

mörkgrått, de räta linjerna, de stora fönstren. En osynlig gräns mellan utomhus och inomhus – det hade varit vår vision. Drömhush, det är vad alla säger som kommer hit. Finns det något jag är så stolt över som det här huset? Det svider i halsen när jag startar bilen.

Naturen längs den smala grusvägen är smärtsamt vacker och jag känner en stark längtan efter att springa. Att låta kroppen arbeta, fötterna dåna mot marken, svetten rinna. Huvudet klarar. Det har gått flera dagar sedan senaste löpturen, tiden verkar aldrig räcka till. Dagarna är fyllda av jobb, kvällarna av allt som rör barnen och huset. Ett evighetsprojekt. *Men jag då*, vill jag ibland skrika. *När ska jag få göra det som är viktigt för mig?* Här och nu hade det varit alldeles underbart att springa, jag känner det i hela kroppen. Det är något med ödsligheten innan grönskan dragit i gång på allvar. Innan blomsterhaven i dikeskanterna.

Jag svänger ut på den asfalterade vägen, det är mycket trafik vid den här tiden på morgonen, alla pendlare som ska in till stan. Jag passerar samhället med butikerna, restaurangerna, biblioteket. Tänker hastigt att vi nästan aldrig är där, alla ärenden uträttar vi i Sundsvall. Som om vårt hus och vår tomt är en egen satellit och inte hör ihop med resten av ön. Vi hör inte ihop med resten av öborna. Jag passerar barnens förskola. Den var ännu en anledning till att vi ville bo just här, att det fanns en förskola med utomhusinriktning. Och närhet till både skog, skridskoplan och elljusspår. Den är också en av anledningarna till att jag vill att barnen ska stanna hos Jakob, de ska inte behöva byta förskola. Komma till nya, okända lokaler, ny personal och nya barn. Nej, de ska få vara kvar där de är trygga, här på ön. Tårklumpen gör att jag måste svälja flera gånger. Jag kör över Alnöbron. Under mig är vattnet mörkt och tomt men om någon månad kommer seglarna att glädjas över den fria segelhöjden.

När jag kommer in till stan kör jag mot stationen. Jag föredrar

tåget för att hinna arbeta under resan. Spara dyrbar tid. Jag letar mig fram till den tysta vagnen och sjunker ner på min plats. Mobilen ringer och även om jag vet att jag egentligen inte får svara i en tyst vagn gör jag det ändå, det är så få som sitter i den. Redan av hans *hej* hör jag att det är chefen för personalgruppen jag ska träffa i dag. Han har något blåsig i rösten.

”Jag vill bara kolla att allt är i sin ordning inför dagen”, inleder han.

Jag minns honom som en undflyende chef, en som tycktes vilja vara var som helst men inte på den där kursgården med sin personal. Hur han satt stor och tung på stolen. Jag minns medarbetarnas hårda ord om honom. Känslorna som dallrade i luften.

”Absolut”, säger jag. ”Jag är förberedd och allt är som det ska. Hur känns det för dig?”

Han svarar inte på en gång och när hans *bra* till slut kommer hör jag att det egentligen inte alls är bra. Det blir ett kort samtal och när vi avslutat det plockar jag upp datorn och lurarna. Klickar fram det aktuella dokumentet och läser igenom det. Ovanligt kortfattat för att vara jag. Jag måste ha varit stressad när jag skrev ner minnesanteckningarna. Bara lite om vilka övningar jag gav till personalgruppen. Vilka hemläxor de fick. Läser vidare, minnen kommet tillbaka. Hur jag fick arbeta febrilt för att komma på övningar som skulle kunna föra dem framåt. *Vem är du i ett arbetslag? Ställ dig i det hörnet om du är den som ständigt tar initiativ. Ställ dig i motsatt hörn om du mer är den som avvaktar och lyssnar in.*

Första dagen gjorde de som jag sa, minns jag, men dag två kom de första protesterna. Jag suckar lite nu när jag tänker på det. Kommer ihåg att stämningen var hård och kantig när dagarna var över och de sa hejdå. Jag är inte van vid sådant. Jag är van vid tack och kramar och den där underbara förlösningen. Men det

var något som satt fast i den här gruppen, jag minns det nu, och jag hade haft svårt att sätta fingret på vad det var. Nu kommer jag ihåg att jag hade tänkt att arbeta vidare med den frågan inför träff nummer två, men det har jag inte gjort. Inte alls. Jag har helt förträngt den här gruppen och den där tunga chefen med orosögonen. Jag letar febrilt i datorn efter dokumentet *utvärdering*. Mina långa, blanka naglar smattrar mot tangenterna. Jag behöver koncentrera mig. Dokumentet ligger inte i mappen, jag har tydligen inte skrivit någon utvärdering alls.

Jag blundar, orkar inte tänka på det. Orkar bara inte. Får förlita mig på min kunskap och min långa erfarenhet. Hur många arbetsgrupper har jag inte mött utan att vara förberedd, och ändå har jag kunnat leverera på topp? Jag tar det på volley, brukar jag tänka. Och allt som oftast fungerar det. Jag är bra på att läsa av rummet, bra på att läsa av ansikten och kroppsspråk. Och jag har en hel övningsbank inom mig, och föreläsningar som jag kan ta till. Det kommer att ordna sig nu också.

KAPITEL 2

Tåget susar fram genom landskapet, förbi hus och gårdar som förberett sig inför påskan som snart är här. Vad alla ska börja tidigt med allt! Adventsstjärnor i oktober och nu påskpynt långt före påsk. Och vi kommer i vanlig ordning inte att göra något alls, tänker jag. Inga färgglada dun i påskris, inga förfärliga gula gardiner, ingen särskild påskmat. Hur kommer min påskhelg att se ut egentligen? Kommer jag att vara med familjen? Ännu en påsk med gnäll om mer godis i påskäggen och ett evigt spring efter pojkarna som inte kan vara stilla en sekund. Och Naemis förebrående ansikte när jag tappar humöret. Hennes tårar. Gruset över golvet, blöta och lortiga barnkläder över möblerna. Känslan av otillräcklighet på grund av hämtmaten. Ska det inte gå att hålla ordning i ett hus med en barnfamilj? Eller kommer jag att fira påskan på egen hand? Jag har ett så innerligt behov av ljus, renhet, ordning. Ensamhet. Eller firar jag med Kristian?

Det låter från handväskan och jag får fram telefonen. Jag får för mig att det är Kristian, att han känt av mina tankar. Han gör ofta det. Men det är ett okänt nummer. Den okända har skickat ett sms också. Kanske en förfrågan om en föreläsning. Eller ett coachningssamtal. *Ring mig*, står det bara. Ingen avsändare.

Ring mig? Hur kan man skriva så? Personen har tydligen pratat in ett meddelande på svararen också och jag trycker fram det. *Hej, Cecilia.* Kvinnorösten är svag och knarrig. *Det är gammtanta.* Sedan blir det tyst en lång stund. Gammtanta. Jo, nog minns jag henne. *Ring mig,* säger hon. Sedan är meddelandet slut.

Jag blir sittande med telefonen i handen. Vad vill hon mig? Bilder dyker upp i minnet. Ett litet, grått eternithus. Smutsiga, bruna korkmattor. Ölburkar på diskbänken. En åldrad kvinna som röker en cigarett vid det lilla köksbordet. Själv var jag liten och rädd. Det var något ödesmättat med hela situationen. Jag minns att jag ville hålla mamma Elisabeths hand. Den var lika slutna som hela hon. Det var länge sedan Elisabeth och jag hördes av. Jag skickar ett snabbt sms till henne. *Hur är läget?* Bara så. Svaret kommer omedelbart, naturligtvis. *Bara bra. Mycket jobb. Själv?* Jag svarar på exakt samma vis. *Bara bra. Mycket jobb.* Och så lägger jag till en smiley för säkerhets skull.

Tåget har stannat vid en station. En familj stretar fram på perrongen med barnvagn och ungar. Och en hund. Hur kan de dessutom ha en hund? Ett av barnen gråter och jag måste titta bort. Ser ner på mina händer, på naglarna som jag lät göra för bara någon dag sedan. Ännu är de perfekta utan minsta rispa eller flaga.

Jag hade verkligen inte tänkt ha några barn. Ända sedan jag var mycket ung har jag sagt att jag vill leva livet i frihet, utan någonting som håller fast mig. Men allt ändrades när jag mötte Jakob.

Han var chef på ett företag och jag var konsulten som skulle rädda personalgruppen ur ett fullständigt kaos. Vi möttes på hotellet vid Högakustenbron. Vackert, elegant, en känsla av lyx. Men det var också vad medarbetarna var vana vid, hade jag förstått. De skulle aldrig kunna slappna av på någon simpel lägergård eller ett furuindränkt fjällhotell som andra personal-

grupper. Jag hade pratat med Jakob i telefon ett antal gånger inför att jag skulle träffa honom och personalen. Han lät stadig på rösten och tydlig med vad han ville, så det var svårt att greppa vad personalgruppens problem berodde på. Det brukar så gott som alltid vara chefen som är orsaken till konflikter och sår. Chefens brist på kompetens och ledarskap.

Jag borde jobba på men det är som om minnena inte lämnar mig i fred den här morgonen. Och jag vet bättre än att försöka mota bort, pressa bort. Minnen och känslor gör man bäst i att ta emot och acceptera. Annars kommer de alltid tillbaka med full kraft. Slungas emot en. Det är vad jag ofta säger när jag har coachande samtal med enskilda personer. ”Fly inte känslor och minnen. Ta emot dem. Välkomna dem. Försonas med dem. Bara så kan de släppa taget om dig.” Så jag stänger locket på datorn och blundar. Minns mötet med Jakob där i hotellfoajén. Sjukt snygg i kostym och skäggstubb. Vi skulle ha förmiddagen för oss själva innan personalgruppen anslöt till lunchen. Hur vi hälsade och händerna möttes, och ögonen. Jag visste redan då.

”Jag har bokat ett konferensrum med utsikt över vattnet”, sa jag och tillsammans gick vi dit. Jag minns att jag bar en lång, mörkgrön klänning och håret uppsatt i en boll på huvudet. Vi satte oss mitt emot varandra med var sin kopp kaffe.

”Tack för att du tar dig an oss”, sa han. ”Vi behöver verkligen hjälp.”

Jag såg på honom att han var van att ha kontroll. Händerna och fingrarna oklanderliga. Inte en skrynkla någonstans på kostymen. Blankputsade skor.

”Jag får en känsla av att du alltid lämnar ifrån dig perfekta excelrapporter”, sa jag med det där sneda leendet som jag brukar ta till. ”Att du skickar ut kallelser till möten i god tid och att du följer upp med minutiösa anteckningar.”

Han skrattade och drog handen genom håret.

”Spot on”, sa han. ”Du är en väldigt god människokännare.”
Jag ändrade ställning i stolen.

”Jag försöker förstå mig på vad som händer i ditt team”, sa jag.
”Vad det är som gör att folk mår dåligt och att flera slutat. Men jag måste erkänna att jag famlar lite. Finns det något mer du kan berätta än det du redan har sagt på telefon?”

Han hade tittat ner i kaffet. Sedan rakt in i mina ögon.

”Det är jag som har tappat greppet”, sa han. ”Och jag skäms förfärligt.”

Nu, hade jag tänkt. Nu börjar vi närma oss något viktigt.

”Berätta.” Jag släppte inte hans blick en sekund.

Tankarna avbryts av högtalarrösten:

”Nästa Gävle, Gävle nästa.”

Jag öppnar ögonen och vet att just sådana stunder är de bästa i mitt arbete. När människor öppnar sig, är ärliga. När processer sätts i gång. När saker och ting klarnar. Jag stoppar ner datorn i portföljen och reser mig. Kliver av tåget och kikar efter taxin som är beställd.

”Jag brukar verkligen inte gråta”, sa han, och jag räckte honom en servett. ”Men det är mitt privatliv som krånglar och jag har låtit det spilla över på mitt jobb. Jag har inte klarat av att vara den chef jag skulle behövt vara.”

Jag hade naglat fast honom ännu mer med blicken och uppbringat all värme jag kunde i rösten:

”Det är mänskligt, Jakob. Ingen kan vara på topp jämt. Inte ens du.”

Då hade han lett mot mig genom tårarna.

Jag kliver av tåget och möts av en annan sorts värme. En värme som ger hopp om sommar eller väcker längtan till sydligare breddgrader. Jag skulle ha tagit en enkel klänning med korta ärmor. Det kommer att bli svettigt i dag.

Jag går fram till taxin och meddelar att jag ångrat mig, att jag hellre promenerar.

”Det är ju så fantastiskt väder.”

Chauffören liknar pappa på något sätt. Det är något över ögonen, något med kroppshållningen.

”Du kan ju inte först boka en taxi och sedan inte vilja ha den”, muttrar han, men när jag ler mitt största leende mjuknar han.

Jag har den effekten på folk, jag kan få vem som helst att tina upp.

Portföljen studsar mot smalbenet och tankarna mullrar. Jag dras nedåt i dag, det är inte alls bra. Jag behöver energi, smittande positiv energi. Jag sätter på en podd medan jag går, kommer rakt in i den. En diplomerad löpcoach med fantastisk kraft i rösten:

”Jag gjorde maraton på 2,56.”

Jag försöker desperat komma på vad jag har fått för tider de gånger jag sprungit. Det går inte. Siffrorna bara snurrar.

”Jag älskar all form av löpning”, fortsätter hon. ”Min största upplevelse var Ultravasan, 90 kilometer.”

Jag lyssnar vidare och förstår att hon är en fysisk människa precis som jag. Jag har också ett stort behov av att röra på mig. Springer, yogar, cyklar. Har jag varit för stillasittande mår jag dåligt både fysiskt och psykiskt. ”De har fått det av dig”, brukar Jakob skratta när jag suckar över småpojknas oförmåga att vara stilla. Kanske är det så. Jag ser framför mig hur Nell och Nicki slänger sig i gungorna hemma i trädgården, studsar obegripligt högt på studs mattan, springer och hoppar bland stenblock och klipphällar. Naemi är i så fall lik Jakob. Noggrann, eftertänksam. Hon sitter gärna med en bok eller något pyssel, samtidigt som hon sjunger. Sång rösten har hon ärvt av mig.

Jag drar ner lite på takten för att inte bli svettig; jag har inte

mycket ombyte med mig. Bara en extra blus i portföljen tillsammans med necessären. Vinden är mjuk mot ansiktet. Jag går mellan de höga husen och minnena av Jakob och hans tårar kommer tillbaka.

”Det är jag och min fru som har det tufft”, hade han sagt och fingrat på vigselringen på vänster finger. ”Och det är oerhört oprofessionellt av mig att låta det gå ut över mitt team.”

Jag nickade som för att få honom att fortsätta. Och han gjorde det.

”Vi försöker bli med barn, Miranda och jag. Vi längtar så oerhört efter barn. Men det går inte.” Mer tårar nu. Jag skickade ännu en servett över bordet. ”Hon har en sjukdom som ställer till det för oss ...” Han hejdade sig. Harklade sig. ”Vi har gjort otaliga IVF-försök men utan resultat. Det här tär på oss.”

Jag sa att jag verkligen förstod och lade min hand på hans arm. De mörka håren som letade sig nedanför skjortärmen.

Jag ska ge dig ett barn. Tanken kom till mig då. Klar och skimrande. Som om inget någonsin varit så självklart som just det. Jag som aldrig någonsin önskat mig några barn, som gjort flera aborter genom åren, kunde i den stunden inte tänka på någont annat. Hade han kunnat ana vad som försiggick inom mig? Tankarna som just då upptog hela mig? Nej, det verkade inte så, för han fortsatte att prata. Och jag lät min hand ligga kvar på hans arm. Fortsatte nicka inkännande. Fortsatte möta hans blick. Längtan var med ens överväldigande. Att få ett barn med Jakob, att bli en närvarande och kärleksfull mamma, att bilda familj. Det var galet och jag insåg det, jag kände honom inte över huvud taget, men det var som om ingenting kunde hindra mig.

Jag är framme vid hotellet. Känner hur det hettar i ansiktet, svetten bränner. Både av solen och av promenaden, men också av minnena. Jag har aldrig berättat för Jakob om mina tankar den där stunden. Aldrig. Kommer aldrig att göra det.

Jag checkar in och blir visad till konferenslokalen där jag och personalgruppen ska hålla till i dag. Det är ett tråkigt hotell med ett intetsägande konferensrum. Inte lätt att få människor att öppna sig och bli personliga här. Jag skulle ha behövt levande blommor, värmeljus, doftande olja. Men jag har inget sådant och nu börjar tiden bli knapp. Jag skriver *Välkommen* på whiteboardtavlan med ljusrosa penna och målar en krans av blommor runt ordet.

Jag hade kunnat bli konstnär, tänker jag. Kanske finns det lite av mig i Naemi ändå. Jag ser hennes teckningar framför mig och jag tror att en del av hennes kreativitet kommer från mig. Jag skjuter in alla borden mot väggarna och ställer stolarna i en ring. Det är alltid bättre att sitta utan bord. Man kommer närmare varandra. Inga barriärer som hindrar sanningsord och ärlighet och autenticitet. *Transparens*. Mitt bästa ord. Jag sträcker på kroppen, armarna mot taket. Andas djupa, välgörande andetag.